

www.fondacijacure.org

2018.

ANNUAL REPORT

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ

2018.

www.fondacijacure.org

Naslov

Fondacija CURE
Izvještaj 2018.

Izdavačice

Fondacija CURE

Urednica

Medina Mujić

Lektura

Enida Čamđić

Prelom

Tanja Ćurić

Štampa

Cober d.o.o.

SADRŽAJ

UVOD	4
Misija Fondacije CURE	5
Vizija Fondacije CURE	5
Identitet Fondacije CURE	5
PROJEKTI FONDACIJE CURE	
Jačanje vidljivosti ženskih ljudskih prava	12
Žene mijenjaju zajednicu – solidarnost i politički aktivizam žena u BiH	12
Rodno uvjetovano nasilje: Pogled iz drugog ugla – nasilje u vezama mladih	14
XIII PitchWise festival ženske umjetnosti i aktivizma u BiH	15
The Time is Now	16
Žensko zagovaranje za rodnu ravnopravnost	17
Zalagačke inicijative žena BiH	18
Ženska mreža BiH	19
Izražavanje poruka kroz umjetnost - Šta feministički murali mogu učiniti!	20
Globalna kampanja 16 dana aktivizma protiv rodno zasnovanog nasilja i ulične akcije	22
CURE PARTNERSTVA	
Inicijativa za afirmativne izmjene i dopune udžbeničkog sadržaja u srednjim školama u Kantonu Sarajevo	23
Inicijativa „Građanke za ustavne promjene“	24

Mir sa ženskim licem	24
Inicijativa Žene zapadnog Balkana za nove politike	24
Skini lažno lice politike - Pravna pomoć kandidatkinjama na izborima u oktobru 2018	25
 MREŽE U KOJIMA JE FONDACIJA CURE AKTIVNA	
Mreža za izgradnju mira	26
 OSTALE AKTIVNOSTI FONDACIJE CURE 26	
CURE PUBLIKACIJE	30
MEDIJSKA VIDLJIVOST	35
MEĐUNARODNI IZVJEŠTAJI	36
DONATORKE I DONATORI	37

FONDACIJA CURE IZVJEŠTAJ ZA 2018. GODINU

UVOD

Osnovana 2005. godine, Fondacija CURE (CURE) je feminističko-aktivistička organizacija koja djeluje za jednakost spolova i rodova zalažeći se za pozitivne društvene promjene putem obrazovnih, umjetničko-kulturnih, istraživačkih i zalagačkih programa. Organizujući afirmativne akcije, CURE slave snagu i moć žena, te rade na osnaživanju žena i djevojčica i drugih rodno senzitivnih osoba kako bi postali/e pokretači/ce društvenih promjena u BiH i svijetu. Feministički aktivizam je omogućio siguran prostor u kojem su žene jake, neustrašive, sposobne i ujedinjene u svim svojim različitostima. CURE je organizacija aktivistkinja/a, profesionalnika/aca i volonterki/a koje/i izlaze na ulice u znak javnog protesta protiv nasilja, diskriminacije, kršenja zakona, ženskih prava i osnovnih ljudskih prava, organizuju performanse protiv nasilja, pozivaju umjetnice/ke, naučnice/ke, edukator(e)ice, aktivist(e)kinje, građan(e)ke, predstavnice/ke marginalizovanih i ranjivih grupa na akciju i konkretan lični doprinos radi kreiranja boljeg i zdravijeg bosanskohercegovačkog društva, te kroz različite zagovaračke mehanizme utiču na stvaranje javnih politika socijalne pravde i najviših standarda poštivanja ljudskih prava.

Doprinoseći kreiranju i razvoju solidarnog i inkluzivnog ženskog pokreta u Bosni i Hercegovini i svijetu, CURE su nositeljice društvenih promjena kojima se poboljšava status žena i djevojčica, te marginalizovanih društvenih grupa, čime žene postaju ravnopravne i aktivno učestvuju u donošenju i provođenju odluka.

Tim trenutno okuplja deset snažnih žena različitih dobnih, nacionalnih, profesionalnih, aktivističkih i interesnih profila, okupljenih oko zajedničke misije i vizije, ali sa snažnim ličnim stavom o prioritetnim aspektima djelovanja Fondacije CURE, te o najvažnijim društvenim temama kojima se CURE bave i kojima bi se trebale baviti.

Fondacija CURE podržava članice svoga tima u dalnjem razvoju njihovih ličnih kompetencija

i interesa.

U proteklom periodu, pojedine članice CURE tima su za svoj rad i društveni angažman dobitile međunarodne i državne nagrade.

Misija Fondacije CURE

Fondacija CURE radi na podršci, jačanju kapaciteta i kreiranju sigurnog okruženja za novu generaciju aktivistkinja i feministkinja, za njihovo odgovorno i aktivno učešće u pozitivnim društvenim promjenama kroz:

Edukativne programe;

Istraživanja, analize i javno zagovaranje;

Lokalna i regionalna umrežavanja;

Angažovanu umjetnost i aktivizam;

Izgradnju inkluzivnog i održivog ženskog pokreta.

Vizija Fondacije CURE

Fondacija CURE zalaže se za jednakost i ravnopravnost žena i djevojčica u Bosni i Hercegovini, posebno onih iz društveno marginalizovanih grupa, za društvo bez patrijarhalnih normi, za društvo u kojem se ne toleriše nasilje i diskriminacija i gdje su žene prepoznate kao odgovorne pokretačice i nositeljice pozitivnih društvenih promjena, te ravnopravno donose odluke u društvu.

Identitet Fondacije CURE

CURE su feministička, antimilitaristička i antifašistička organizacija koja se primarno identificira i opredjeljuje kao feministička organizacija, prihvatajući multiplicitet feminizma

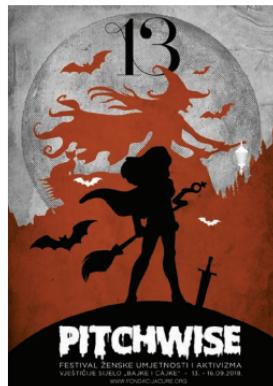
i svih tema od važnosti za daljnji razvoj rodne ravnopravnosti u društvu smatrajući se motorom promjene koji doprinosi snažnijem razvoju ženskog pokreta u Bosni i Hercegovini. Fondacija CURE insistira na uključivanju višestruko marginalizovanih žena – Romkinja, žena i djevojčica s invaliditetom, roditeljski djece sa invaliditetom, žena iz malih ruralnih zajednica, lezbejki, biseksualnih i trans žena (LBT), samostalnih roditeljki, žena treće dobi, žena preživjelih nasilje i drugih društveno ranjivih kategorija, zagovarajući njihovo uključivanje, na ravnopravnim osnovama, u sve društvene tokove, posebno na mesta gdje se donose odluke.

Svoju ključnu ulogu Fondacija CURE prepoznaje upravo u okrenutosti ka ženskom pokretu u nastanku, dok trenutno, kroz različite projekte javnog zastupanja i zagovaranja, učestvuje u stvaranju sigurnog i pozitivnog okruženja za feminizam i aktivizam. Promovišući kulturu nenasilja i antidiskriminacije, Fondacija CURE insistira na vidljivosti žene, njene uloge u društvu kroz javnost rada, ulični aktivizam i angažovanu umjetnost, te na promociji ženske i feminističke perspektive vezane za sva društveno -politička pitanja.

Kombinujući otvoreni aktivizam, saradnju s institucijama i umrežavanje u BiH i regiji, Fondacija CURE svojim aktivnostima obuhvata širok spektar ciljnih grupa i veliki dio javnosti. Ključ uspjeha leži u kombinaciji ovih različitih pristupa, kao i u spremnosti tima Fondacije CURE da se dodatno razvija u profesionalnu organizaciju koja će moći da odgovori na izazove u društvu.

U nizu aktivnosti i programa koje Fondacija CURE provodi, postoje tri koja su prepoznatljivo vezana za sam identitet organizacije i okosnica su i budućih programa i aktivnosti, kako zbog svoje programske, tako i zbog svoje simboličke vrijednosti i činjenice da su potpuno otvorenog, inkluzivnog karaktera i omogućavaju učešće svih koji doprinose razvoju ženskog pokreta i feminističke misli u Bosni i Hercegovini:

PitchWise je festival ženske umjetnosti i aktivizma u BiH koji se od 2006. organizuje jednom godišnje i postao je zaštitni znak Fondacije CURE kao jedinstven feministički međunarodni događaj koji objedinjuje aktivizam i angažovanu umjetnost. Festival je nastao iz ideje da se „osvoje zapušteni javni prostori” i transformišu u mjesto koje okuplja umjetnice uključene u rješavanje različitih društvenih problema, aktivistkinje, naučnice, feministkinje i sve druge zainteresovane za pitanja položaja žena u BiH i regiji. Kao važan društveni događaj u Bosni i Hercegovini, PitchWise su prepoznali i ostali društveno-ekonomski akteri i kao takav je brendiran.

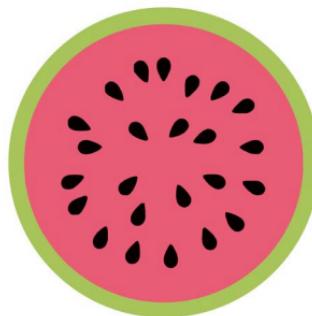
Osmomartovski marš

Fondacija CURE tradicionalno organizuje i predvodi Osmomartovski marš u Sarajevu, povodom sjećanja na početke ženskog pokreta i s ciljem skretanja pažnje javnosti na problem rodne neravnopravnosti u Bosni i Hercegovini. Svake godine Fondacija CURE poziva i predstavnike/ce marginalizovanih grupa, radnike/ce, učenike/ce, studente/kinje, penzionere/ke, predstavnike/ce institucija, akademske zajednice, predstavnike/ce medija, te građane/ke da se pridruže maršu.

Ženska mreža BiH

U prvoj polovini 2009. godine, Fondacija CURE je pokrenula inicijativu za formiranje Ženske mreže BiH (ŽMBiH). Ženska mreža BiH zvanično je osnovana i počela je s radom 12. septembra 2009. godine na konferenciji pod istim nazivom, u sklopu četvrtog PitchWise festivala ženske umjetnosti i aktivizma u BiH. Ženska mreža BiH je neformalna grupa koja danas okuplja preko 55 organizacija civilnog društva, pojedinki i pojedinaca koje i koji zastupaju i bave se ženskim pravima i podsticanjem rodne ravnopravnosti, te promoviše antidiskriminaciju, slobodu odlučivanja, jednakost, nenasilje i antimilitarizam, te prihvata feminističke vrijednosti djelovanja – mir, solidarnost, povjerenje, zajedništvo, jednakost i različitost.

Ženska mreža BiH

Na kraju svake kalendarske godine, Fondacija CURA organizuje zalagačku konferenciju na kojoj postoji neposredna mogućnost diskutovanja o postignutim rezultatima zalaganja, ali i temama za neke nove akcije. Konferencija pod nazivom „Ženske društvene i političke platforme – zalaganje za bolje sutra“, koja je održana u novembru 2018., okupila je 46 učesnica/ka i otvorila mnoge nevidljive teme poput feminizacije starenja u BiH, pitanja tržišta rada i siromaštva žena, učešća ženskih manjinskih grupa u procesima donošenja odluka, iskustvima žena na izborima 2018. itd.

Fondacija CURE definiše sljedeće ključne vrijednosti u kontekstu rada i funkcionisanja Fondacije, te u građenju i osnaživanju ženskog pokreta u BiH:
Solidarnost među ženama; Međugeneracijska solidarnost i prenos znanja; Osnaživanje žena, posebno društveno marginalizovanih ženskih grupa; Inovativnost u radu i pristupu; Transparentnost unutar tima i spram drugih; Ideološki integritet; Okrenutost ka identitetima, potrebama i snovima žena i djevojčica; Aktivizam kao način uticaja na pozitivne društvene promjene; Kreiranje sigurnog prostora za žene i djevojčice; Dosljednost u radu te posvećenost ostvarivanju socijalne pravde.

Ovom prilikom tim Fondacije CURE se želi zahvaliti svima na saradnji, podršci i solidarnosti.

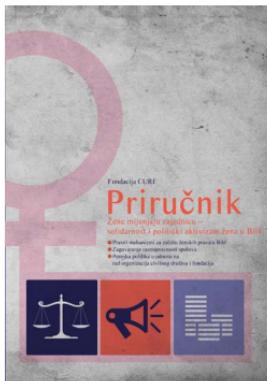
Tim Fondacije CURE: Jadranka M., Vedrana F., Stela K., Denija H., Marija V., Sanda K., Tanja Ć., Selma H., Vildana Dž., Ajna J.

Podržavateljice i saradnice Fondacije CURE: Safija S., Medina M., Saša K., Tatjana Ž., Asmir F., Tamara C., Milica B.

Članice Upravnog odbora: Zlatiborka P., Dženana A., Ana K. E., Berina Dž. M., Kristina Lj., Berina Dž.

PROJEKTI FONDACIJE CURE

Jačanje vidljivosti ženskih ljudskih prava je projekat koji je nastao kao podrška Fondaciji CURE za implementaciju strateškog plana u cilju osnaživanja strukture i održivosti organizacije, te kao podrška drugim aktivnostima Fondacije. U okviru ovog projekta djelimično je podržan i PitchWise – festival ženske umjetnosti i aktivizma, te realizacija edukativnih radionica koje imaju za cilj obrazovati i osnažiti bh. građanke, političarke i predstavnice NVO-a kako bi bile aktívne u političkom i javnom životu BiH. U 2018. godini smo organizovale internu evaluaciju PitchWise-a.

Žene mijenjaju zajednicu – solidarnost i politički aktivizam žena u BiH je projekat koji je Fondacija CURE realizovala uz podršku Fondacije Heinrich-Böll-Stiftung. Osnovni cilj projekta bio je podizanje svijesti o potrebi društveno-političkog angažmana žena tokom izbornog ciklusa u Bosni i Hercegovini kroz promociju ravnopravnosti spolova i beskompromisnog rada za društvo bez patrijarhalnih normi uz promociju NULTE tolerancije na sve oblike nasilja i diskriminacije nad ženama i djevojčicama. Aktivnosti su provedene u tri lokalne zajednice (Konjic, Hajdarevići i Pale). Stotinu dvanaest (112) učesnica je prisustvovalo radionicama na temu Zalagačke akcije i/ili Poreska politika, a neke su prisustvovalе i Okruglom stolu.

Kao dio projektne aktivnosti, izrađen je edukativni materijal dostupan svim učesnicama/učesnicima projekta, a koji sadrži informacije o osnovnim ženskim pravima, te državnom i međunarodnom zakonodavstvu koje uređuje ovu oblast, kao i osnovne informacije o ženskom organizovanju uključujući i elementarne pojmove potrebne za razumijevanje poreske politike u Bosni i Hercegovini.

Rodno uvjetovano nasilje: Pogled iz drugog ugla – nasilje u vezama mladih

Kroz ovaj dugogodišnji projekat Fondacija CURE se fokusira na osnaživanje mladih žena i djevojaka u smislu jačanja njihovih kapaciteta u oblasti ženskih prava kako bi doprinijele zaustavljanju rodno zasnovanog nasilja. U 2018. godini smo, putem radionica, sastanaka sa predstavnicima/ama institucija, performansa, radionica sa srednjoškolcima/kama, FEM kampova, sastanaka sa volonterkama, uličnih akcija itd. direktno sarađivale sa 855 osoba. Npr. na određenim radionicama i seminarima intenzivno smo radile sa 31 mlaodom ženom i sa 305 srednjoškolaca/ki i osnovnoškolaca/ki iz Sarajeva, Srebrenice, Tuzle i Zenice. Jedan od velikih uspjeha bio je i performans „Ne tolerišem nasilje u vezama mladih“ kojeg su izvodili srednjoškolci/ke iz Srednje medicinske škole Sarajevo i Srednje škole za okoliš i drvni dizajn.

XIII PitchWise festival ženske umjetnosti i aktivizma u BiH

Fondacija CURE je organizovala trinaesti PitchWise festival ženske umjetnosti i aktivizma u periodu od 13.09.2018. godine do 16.09.2018. godine. Tokom četiri dana trajanja, registrovano je 220 učesnika/ca festivala i više od 100 učesnika/ca koji nisu registrovani (na noćnom programu) iz svih dijelova BiH, Crne Gore, Srbije, Hrvatske i Makedonije. U toku PitchWise-a organizovano je i održano šest (6) izložbi, devet (9) radionica, osam (8) panela u kojima je učestvovalo osam (8) moderatorica i trideset (30) panelistkinja, prikazana su tri (3) dokumentarna filma, izvedena četiri (4) performansa, jedna (1) stand-up komedija, organizovana jedna (1) ulična akcija, tri (3) promocije knjiga/publikacija i šest (6) koncerata (13 muzičkih izvedbi). Na PitchWise-u je gostovalo 90 umjetnica, teoretičarki, voditeljki radionica, aktivistkinja iz različitih dijelova BiH, Srbije, Crne Gore, Hrvatske, Makedonije, Njemačke i SAD-a koje su podijelile svoja umjetnička i aktivistička iskustva i znanja.

The Time is Now

Fondacija CURE, kao jednu od aktivnosti projekta „The Time is Now“ kojeg finansira Evropska unija, organizuje predavanje na temu roditeljstva i lezbejki, gej, biseksualnih, trans i interspolnih (LGBTI) osoba. Osnovni cilj predavanja je stvaranje prostora za sticanje novih i povećanje postojećih znanja prisutnih o LGBTI osobama i njihovim roditeljskim ulogama, uzimajući u obzir malu količinu informacija i znanja koje se plasiraju kada se govori o ovoj temi. Fondacija CURE, u okviru navedenog projekta, a u cilju obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv homofobije i transfobije, organizovala je predavanje na temu slikarstva i LGBTI kulture kroz historiju i danas. Kao i u vezi prethodnog predavanja, osnovni cilj je bilo sticanje novih i povećanje postojećih znanja prisutnih na temu LGBTI kulture i umjetnosti uzimajući u obzir nedovoljno informacija i poznavanja ove oblasti.

Žensko zagovaranje za rodnu ravnopravnost

U 2018. godini Fondacija CURE izdala je publikaciju „Žene u bh. institucijama marionete zakonske kvote“ autorica doc. dr. Zlatiborke Popov Momčinović, doc. dr. Amile Ždralović i prof. dr. Zarfe Hrnjić. Publikacija sadrži analizu postojećih lokalnih i rodnih politika i prati rad lokalnih Komisija za jednakopravnost spolova. Promocije publikacije koje je posjetilo 302 osobe su održane u općinama projektom mapiranih regija s ciljem ukazivanja na nevidljivost žena u općinskim politikama. Kroz projekt je realizovano šest zagovaračkih trodnevnih treninga u Hadžićima, Palama, Tuzli, Bugojnom i Sarajevu kojim je prisustvovalo 106 žena. Tokom 16 dana aktivizma protiv rodno zasnovanog nasilja u navedenim gradovima održano je 10 uličnih akcija koje su organizovale učesnice koje su pohađale navedene zagovaračke radionice.

Zalagačke inicijative žena BiH je projekat jačanja aktivistkinja i zaštitnica ženskih prava u malim lokalnim zajednicama. Kroz zalagačka savjetovanja, edukativne radionice o zalaganju i okrugle stolove, Fondacija CURE nastoji osigurati siguran prostor za djelovanje

i promišljanje o ženskoj perspektivi u odnosu na društveno-politička pitanja koja direktno utiču na položaj žena i djevojčica u društvu. Projekat je realizovan u četiri ciljane lokalne zajednice i u direktnom partnerstvu sa ženskim grupama koje djeluju na izabranom području. Na četiri zagalačke radionice učestvovalo je 58 osoba i održano je 25 zalagačkih sastanaka na sa preko 800 osoba. Takođe je održano i 5 zalagačkih okruglih stolova na kojima je prisustvovalo 110 osoba.

Kroz projekt je urađena analiza rodnih politika i programa u općinama i gradovima u Bosni i Hercegovini, kao i zalagački priručnik „Lokalne politike za ravnopravnost spolova u Bosni i Hercegovini“.

Od 2017. godine Fondacija CURE sve svoje zalagačke aktivnosti usmjerene ka poboljšanju položaja žena i djevojčica u bh. društvu provodi kroz programsko usmjerjenje „Sve jednake - Sve vidljive“.

Ženska mreža BiH

Fondacija CURE kao koordinacijska organizacija ŽMBiH u 2018. nastavila je sa jačanjem ženskog pokreta u Bosni i Hercegovini. Protekla godina je u potpunosti bila posvećena analizi unutrašnjih kapaciteta Ženske mreže BiH, ali i izradi Strateškog plana Ženske mreže Bosne i Hercegovine za period 2019 - 2023. Naš web portal www.zenskamreza.ba predstavlja jedinstvenu platformu za zalaganje za unaprjeđenje položaja najranjivijih kategorija žena u bh. društvu.

ŽENSKA MREŽA BIH JE INFORMALNA GRUPA ORGANIZACIJA ČIJIHO DRUŠTVA I PREDSTAVNIČKI
SU KOJLE ZASTUPAJU I BAVE SE ŽENSKIM LJEĆOBIM PRIMAĆA I PODSTAVLJANJA RODNE
RAVNOVREDNOSTI, A KOGA PROMOVUJE ANTIOPRIMARICNU, SLODOČU, ODUŠEVЉAVANU,
JEDNAKOST, NEVASELJU I ANTIMILITARIZAM TE PRIVATA FEMINISTIČKE VALEDIKOSTI DEJLOVANJA.
– MIR, SOLIDARNOST, PODPORENE, ZAJEDNITVO, JEDNAKOST I HAZDOST.

ŽENSKA MREŽA BIH (WNBiH) JE POČELA SA RADOM 12. SEPTEMBRA 2008. GODINE NA
KONFERENCIJU POD ISTIM NAZIVOM, KAO ČIJE JE ČLANAKOVIĆ, PITCH MESE FESTIVALA ŽENSKA
UMETNOST U BIRI.

WOMEN'S NETWORK BH IS AN INFORMAL GROUP OF CIVIL SOCIETY ORGANIZATIONS AND
INDIVIDUALS WHO REPRESENT AND WORK ON WOMEN'S RIGHTS AND ENCOURAGE GENDER
EQUALITY, NON-VIOLENCE, ANTIOPRIMARISM, SWEETNESS, ENTHUSIASM, EQUALITY,
NON-VIOLENCE AND ANTI-MILITARISM, THROUGH ACCEPTANCE OF FEMINIST VALUES OF ACTION –
PEACE, SOLIDARITY, TRUST, FELLOWSHIP, EQUALITY AND DIVERSITY.

WOMEN'S NETWORK BH (WNBiH) WAS ADDED AND BEGAN OPERATING ON SEPTEMBER 12TH IN
2008 AT A CONFERENCE BY THE SAME NAME, AS A PART OF THE FOURTH PITCH MESE FESTIVAL, OF
WOMEN ARTS AND ACTIVISM BH.

KOORDINIRAJUĆA ORGANIZACIJA – FONDACIJA CURE
TEL/FAX: +387 33 207 561
ČEKALLUŠA 16, 71000 SARAJEVO

WWW.ZENSKAMREZA.BA
INFO@ZENSKAMREZA.BA

Izražavanje poruka kroz umjetnost - Šta feministički murali mogu učiniti!

Kako bi podigle/i svijest o ženskim pitanjima u BiH i poslale/i svoje poruke javnosti kroz umjetnost, umjetnice/i su dizajnirale/i i oslikale/i murale s feminističkim porukama na zidovima dvije zgrade u Sarajevu i na jednom prenosnom zidu. Prvi mural je uradila umjetnica TKV, na vanjskom zidu lokala „Dvije domaćice“, tokom Pitchwise festivala 2018. godine. Drugi mural je na vanjskom zidu Druge gimnazije Sarajevo izradio Benjamin Čengić u saradnji sa učenicima/ama te gimnazije. Treći mural su izradile Melisa Vreto (slikarski dio) i Tatjana Kovačević Vidović (keramički detalji). Ove/i umjetnice/i su takođe učestvovale/i u kreativnim radionicama sa mladim ljudima kako bi s njima podijelile/i svoja znanja i iskustva i osposobile/i mlade ljude da izraze svoje misli i osjećanja kroz umjetnost. Navedene umjetničke aktivnosti imale su dvije obrazovne funkcije: sticanje vještina i znanja mlađih ljudi i pokretanje rasprave u javnom prostoru.

Globalna kampanja 16 dana aktivizma protiv rodno zasnovanog nasilja i ulične akcije

- Ulična akcija povodom obilježavanja neformalnog Dana sjećanja na žene stradale u ratu Članice tima Fondacije CURE, zajedno s volonterkama i članicama Udruženja studenata psihologije Sinapsa, obilježile su ovaj dan podjelom cvijeća i informativnih letaka. Žene žrtve rata uglavnom se koriste u dnevno-političke i propagandne svrhe, dok se ukupna ili pojedinačna stradanja žena ni na koji način ne obilježavaju, kako na nivou lokalnih zajednica i entiteta, tako ni na nivou BiH. U periodu od 1992. do 1995. godine u Bosni i Hercegovini ubijena/stradala je 9.901 žena. Prema evidenciji Istraživačko-dokumentacionog centra iz Sarajeva (objavljenoj u Bosanskoj knjizi mrtvih), žene čine 10,31% od ukupnog broja žrtava rata ili oko 25% (jednu četvrtinu) civilnih žrtava rata.
- U toku 16 dana aktivizma u okviru Globalne kampanje protiv rodno zasnovanog nasilja, Fondacija CURE organizovala je niz događaja u saradnji s ženskim organizacijama. Organizovana je ulična akcija ispred sarajevske Tržnice, 25.11.2018.godine, povodom Međunarodnog dana borbe protiv nasilja. U međunarodnom dijelu istog programa Udruženje „Viktorija“ Pale u saradnji s Fondacijom CURE održalo je Okrugli sto u općini Pale posvećen problematici nasilja nad ženama.
- Fondacija CURE je u saradnji s neformalnom grupom „Bugojanke“, Udruženjem „DONNA“ i Mrežom žena s invaliditetom organizovala posjetu Staračkom domu u Potočanim u Bugojnu 02.12. 2018.
- Fondacija CURE je, s ciljem obilježavanja Međunarodnog dana osoba s invaliditetom, zajedno sa Posebnim mamama organizovala okrugli sto i uličnu akciju u Sarajevu 03.12.2018.

CURE PARTNERSTVA

Inicijativa za afirmativne izmjene i dopune udžbeničkog sadržaja u srednjim školama u Kantonu Sarajevo

U 2018. godini organizovale smo sastanke sa članovima/icama ove inicijative (Fondacija CURE, Krla nade, Sarajevski otvoreni centar i Udrženje INFOHOUSE), kako bismo radili na poboljšanju i reviziji obrazovanja u cilju promovisanja rodne i spolne ravnopravnosti, izmjeni diskriminatornog sadržaja i sadržaja koji u sebi sadrži materijal za stvaranje predrasuda, te radi kreiranja inkluzivnog sadržaja o svim marginalizovanim grupama koje postoje u bh. društvu. U 2018. izdvajamo sastanke sa Agencijom za ravnopravnost spolova BiH, Gender centrom FBiH i Francuskom ambasadom na kojima smo dobile podršku za kreiranje udžbenika koji će promovisati ravnopravnost i iz kojih će se ukloniti stereotipi i diskriminatorne rečenice koji se trenutno nalaze u udžbeničkom sadržaju.

Inicijativa „Građanke za ustavne promjene“

Fondacija CURE je od 2014. godine aktivna članica Inicijative „Građanke za ustavne promjene“ putem koje se zalaže za procese ustavnih reformi iz rodne perspektive. U toku 2018. godine Inicijativa je održala sastanke s predstavnicama/ima vlasti, inicirala izvještavanje o pojedinim temama i predstavila svoj rad putem različitih medijskih kanala. Dala je svoj aktivan doprinos u pisanju Alternativnog izvještaja i mišljenja za 2018.godinu, te održala brojne ulične akcije gdje je građankama i građanima predstavila problematiku postojećeg Ustava BiH i ciljeve Inicijative. Inicijativa „Građanke za ustavne promjene“ kroz društvene mreže (blog, Facebook i Twitter) radi na snažnijoj vidljivosti ustavne tematike, a uređuje ih i vodi članica Fondacije CURE koja je ujedno i glasnogovornica Inicijative.

Mir sa ženskim licem

Fondacija CURE je od 2014. godine članica Inicijative “Mir sa ženskim licem” koja okuplja aktivistkinje i predstavnice 12 ženskih organizacija s područja cijele Bosne i Hercegovine. Osnovni cilj Inicijative jeste očuvanje ratnih narativa u kulturi sjećanja na doprinos žena u procesima izgradnje mira. U toku 16 dana aktivizma, Fondacija CURE je organizovala uličnu akciju u Sarajevu s ciljem zagovaranja da se 08. decembar institucionalizira i obilježava kao Dan sjećanja na žene stradale u ratu u BiH.

Inicijativa Žene zapadnog Balkana za nove politike

Aktivistkinja Fondacije CURE Vildana Džekman je od 2017. godine aktivna članica regionalne inicijative koju vodi Beogradski fond za političku izuzetnost. U sklopu navedene Inicijative, Vildana je u ime Fondacije CURE učestovala na Beogradskom sigurnosnom forumu održanom u Beogradu 2018. godini.

Fondacija CURE je od 2013. godine dio **Inicijative za monitoring evropskih integracija Bosne i Hercegovine** koja okuplja četrdeset organizacija civilnog društva i doprinosi praćenju reformi te nadgleda primjenu politika, prava i standarda Evropske unije, fokusirajući se na pitanja demokratizacije, vladavine prava, ljudskih i manjinskih prava. U 2018. godini Fondacija CURE je učestvovala u strateškom planiranju Inicijative, pisanju Alternativnog izvještaja o podnošenju zahtjeva BiH za članstvo u EU 2019: politički kriteriji i bila potpisnica brojnih javnih reakcija o procesu približavanja BiH ka EU integracijama.

Skini lažno lice politike - Pravna pomoć kandidatkinjama na izborima u oktobru 2018.

je projekat koji je Fondacija CURE realizovala u saradnji sa Fondacijom INFOHOUSE, Centrom ženskih prava Zenica, Udruženjem građanki Bosansko Grahovo i kandidatkinjama sa izbornih lista. Cilj projekta jeste zaštita prava žena u politici u Bosni i Hercegovini kao i jačanje pravne zaštite kandidatkinja u slučaju povrede njihovih izbornih prava, prije i poslije izbora. U okviru ove aktivnosti, koja je prva ove vrste u Bosni i Hercegovini, pružena je besplatna pravna pomoć kandidatkinjama kojima su na bilo koji način povrijeđena izborna prava. Nadalje, za kandidatkinje su organizovana tri treninga o izbornom zakonodavstvu u Sarajevu, Tuzli i Banjoj Luci. Ukupno 89 kandidatkinja iz različitih političkih partija pohadalo je jednodnevni trening. Tokom trajanja projekta, pravni tim je bio dostupan za e-konsultacije u slučaju prijave nepravilnosti tokom i nakon izbornog procesa.

MREŽE U KOJIMA JE FONDACIJA CURE AKTIVNA

Mreža za izgradnju mira je osnovana u februaru 2010. godine. Radi na obnovi kvalitete društvenog i ekonomskog života u BiH, kao i dugoročnom povećanju sposobnosti cijelog bh. društva da se nosi sa različitostima i sukobima na konstruktivan i nenasilan način, te time stvara okvir za zajedničko, koordinirano djelovanje niza nevladinih organizacija, lokalne uprave i samouprave, poslovnog sektora, medija i državnih institucija. Fondacija CURE je aktivna članica Mreže i članica Upravnog odbora Mreže.

OSTALE AKTIVNOSTI FONDACIJE CURE

Podrška najranjivijima

Iako direktna podrška socijalno ugroženim kategorijama žena nije primarni zadatak Fondacije CURE, mi i dalje ostajemo oslonac za mnoge kojima je podrška u najkritičnijim životnim momentima potrebna. Obavile smo preko 10 kućnih posjeta porodicama koje žive ispod nivoa siromaštva. Između ostalog, podržale smo i žene u procesu migracije kroz našu zemlju kao i Inicijativu „Mjesečno sa vama“ podjelom preko 4000 higijenskih uložaka.

Mi volimo kreativne projekte i aktivnosti koje pomjeraju granice i koje rezultiraju jačanjem ženske solidarnosti i aktivizma. Tako smo u aprilu 2018. bile dijelom prekrasne mirovne priče Pasta i Pita Mira koja je održana u Konjević Polju i koja je okupila aktivistkinje i aktiviste iz Nigerije, Rumunije, Italije, Sarajeva, Vareša, Konjica, Zenice, Srebrenice i Kravice. Kroz razmjenu kulinarskih tajni, razgovarale smo o našim iskustvima i onome što nas povezuje. Ovaj međunarodni događaj okupio je preko 46 učesnica.

Ženska solidarnost se ogleda i u našem učešću u aktivnostima Ženskog suda kroz koje vršimo praćenje suđenja za ratne zločine u predmetima ratnog silovanja. Naša podrška se ogleda i u obilježavanju 19.juna – Međunarodnog dana borbe protiv seksualnog nasilja u ratu, u okviru kojeg smo u 2018. godini prisustvovali komemoraciji u Foči i posjeti Karamanove kuće u Miljevini.

Podrška učesnicama i učesnicima Marša mira 2018. ni ove godine nije mogla proći bez solidarne akcije podrške Udrženju žena JADAR iz Konjević Polja na lokaciji Mravinjac/Konjević Polje u julu. U okviru naših mogućnosti, naše aktivistkinje direktno učestvuju u podjeli osvježavajućih napitaka i voća.

CURE PUBLIKACIJE

Sve publikacije koje će biti predstavljene u nastavku su dostupne online na stranici Fondacije CURE,
www.fondacijacure.org.

Osnovni cilj istraživanja pod nazivom „Digitalno nasilje nad marginalizovanim grupama u bosanskohercegovačkim online medijima“ autorice Medine Mujić bio je ispitati na koji način mediji izvještavaju o marginalizovanim grupama u BiH uopće, a posebno u situacijama nasilja, te ispitati profesionalnost novinara/ki u online medijskom izvještavanju o marginalizovanim grupama kada se krše prava tih grupa sa fokusom na spolnu i rodnu ravnopravnost, te ispitati na koji način javnost reaguje na medijsko izvještavanje o marginalizovanim grupama i da li javnost poziva na nasilje i koristi govor mržnje na internetu kada se radi o navedenim grupama u BiH.

DIGITALNO NASILJE NAD MARGINALIZOVANIM
GRUPAMA U BOSANSKOHERCEGOVACKIM
ONLINE MEDIJIMA

AUTORICA: DR. SC. MEDINA MUJIĆ
WWW.FONDACIJACURE.ORG

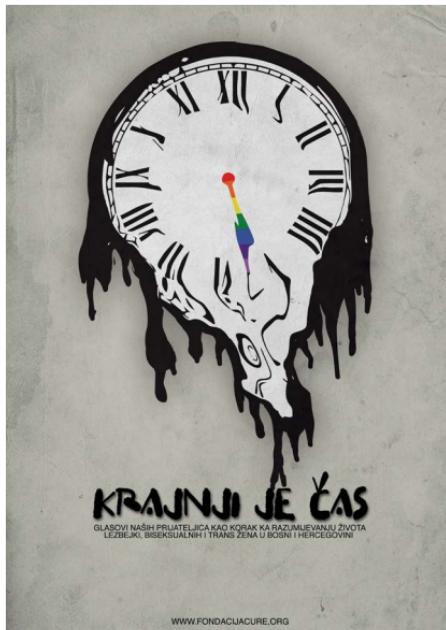
Projekat nazvan „Bajke su za svakoga“ podržan je od Erasmus+ programa Evropske unije. Fondacija CURE je organizacija koja implementira projekat, a partnerice projekta su NVO Juventas (Crna Gora), Alternativni centar za devojke (Srbija), CESI (Hrvatska) i Helsinski komitet za ljudska prava – grupa LezFem (Makedonija). Učesnici/e iz ovih pet država koji/e su pohađali/e edukativni dio programa, napisali/e su bajke u saradnji s Vaskom Raičevićem, dramaturgom i stručnjakom iz Podgorice (Crna Gora)

BAJKE SU ZA SVAKOGA

Priručnik „Žene mijenjaju zajednicu – solidarnost i politički aktivizam žena u BiH“ treba poslužiti svim ženama, naročito aktivistkinjama koje mnogo rade „na terenu“ pružajući podršku ženama. Svi pravni mehanizmi koji su tu istaknuti su uspostavljeni kako bi ženama omogućili suočavanje s konstantnim izazovima i pomogli im da zaštite svoja prava. Ipak, treba znati da u svakom momentu ti mehanizmi proizlaze iz životnih situacija i prvenstveno su tu kako bi „olakšali život“.

Publikacija „Krajnji je čas: glasovi naših prijateljica kao korak ka razumijevanju života lezbejki, biseksualnih i trans žena u Bosni i Hercegovini“ ima za cilj prikazati stvarne potrebe i stavove LBT žena, te su u skladu sa tim i obrađene teme koje se posebno tiču autovanja, diskriminacije i nasilja nad LBT ženama, njihovog povjerenja u institucije BiH, ekonomskog položaja LBT žena, te stavova o istospolnim zajednicama i njihovog zakonskog regulisanja. Realizaciju ovog važnog istraživanja finansijski je u potpunosti podržala Evropska komisija, kroz projekat pod nazivom Time is Now, kojeg implementira Helsinski komitet za ljudska prava Republike Makedonije, u partnerstvu sa 13 LGBTI organizacija iz Evrope.

Istraživanje „Žene u bh. institucijama marionete zakonske kvote“ autorica doc. dr. Zlatiborke Popov Momčinović, Doc. dr. Amile Ždralović i prof. dr. Zarfe Hrnjić govori o tome da se na osnovu dosadašnjih istraživanja može izvesti teza da je Bosna i Hercegovina školski primjer razdvajanja pravnog (de iure) i stvarnog (de facto) ostvarenja rodne ravnopravnosti. Međutim, niti su u prvom segmentu opravdana idealizovanja, niti su u drugom opravdana nivelisanja onoga što je do sada urađeno. Prethodno se može konstatovati da je zakonodavstvo sagrađeno na bespolnoj legislativi koja se naknadno pokušava korigovati kroz mehanizme posebne zaštite ženskih ljudskih prava.

ZENE U BH. INSTITUCIJAMA MARIONETE ZAKONSKE KVOTE

Fondacija CURE, Sarajevo, 2018.

MEDIJSKA VIDLJIVOST

U 2018. godini Fondacija CURE je imala najmanje 300 medijskih pojavljivanja. U elektronskim medijima registrovano je oko 10 sati emitovanja na 20 različitim TV i radio stanica, odnosno 108 TV i radio gostovanja i 170 objavljenih vijesti u online medijima. U štampanim medijima je objavljeno 13 članaka, ali to nije konačan broj, nego samo onaj broj koji je do sada registrovan.

SOCIJALNE MREŽE:

Facebook (FB) stranica CURE Foundation/Fondacija CURE ima 3.960 registrovanih članova i članica, FB stranica PW-a 2.022 članova/ica, dok Ženska mreža na FB broji 2.910 pratilaca/teljki. Na ovoj društvenoj mreži tim Fondacije CURE svakodnevno objavljuje informacije o ženskim pravima u BiH i svijetu, obavještavajući članove/ice o aktivnostima CURA, proslijeđujući informacije o aktivizmu i feminizmu i promovišući različite vijesti i aktivnosti u BiH i regiji.

WEB STRANICA FONDACIJE CURE:

Naša online statistika na stranici www.fondacijacure.org u 2018. godini pokazuje 17.452 posjete sa različitim IP adresama, a registrovano je i 28.085 procitanih vijesti koje smo objavljivale na našoj web stranici. Online statistika za www.zenskmreza.ba u 2018. godini broji 20.127 posjeta sa različitim IP adresama.

ONLINE KAMPANJE:

U 2018. godini proveli smo online kampanju #humanrightshub #digitalviolence čije su objave i vijesti došle do 132.736 osoba; Kampanja #skinilaznolicepolitike broji 74.330 posjeta, a kampanja #mogudaNECU, 4.200.

Fondacija CURE će u okviru projekta „Rodno uvjetovano nasilje: Pogled iz drugog ugla –

nasilje u vezama mladih“ i uz idejnu podršku Autonomnog ženskog centra Beograd (koji organizuje ovu kampanju od prošle godine na portalu mogudanecu.rs) provesti online kampanju pod nazivom #mogudaNECU! Cilj kampanje je da nauči mlade djevojke da prepoznaju nasilne obrasce u partnerskim odnosima i osnaži ih da ne pristaju na njih; Online kampanja Fondacije CURE o rodno zasnovanom nasilju „MOGU DA NEĆU“ se nalazi pod sljedećim #: #16danaaktivizma, #fondacijacure, #nitijednaženanevidljiva, #svejednake, #svevidljive, #mogudanecu, #ljubomoranijeljubav, #stopfemicidu

MEĐUNARODNI IZVJEŠTAJI:

- Fondacija CURE učestvovala je u pisanju Alternativnog izvještaja o predaji zahtjeva BiH za članstvo u EU 2019: politički kriteriji;
- Kao dio radne grupe učestvovala je u izradi Univerzalnog periodičnog pregleda o stanju ljudskih prava (UPR) za 2018. godinu;
- U koordinaciji Medice Zenica, Fondacija CURE je od 2018. godine dio Radne grupe za pripremu izvještaja o primjeni Istanbulske konvencije (CAHVIO) prema GREVIO Komitetu za 2019. godinu.

DONATORKE I DONATORI:

Kvinna till Kvinna; Women's World Day of Prayer; Fondacija TRAG/Fondacija OAK; Die Feministische Friedensorganisation CFD; Friedrich-Ebert-Stiftung; Heinrich-Böll-Stiftung BiH; ISocos Emilia Romagna - The Trade Unions Institute for Development Co-operation; ASTRAEA-Lesbian Foundation for Justice; Američka ambasada Sarajevo; Državni sekretarijat SAD-a; Mediterranean Women's Fund; Heart and Hand Fund

Fondacija CURE želi da se zahvali svima vama – prijateljicama i prijateljima iz Bosne i Hercegovine i cijelog svijeta na vašoj kontinuiranoj pažnji, podršci i prijateljstvu koje nam bezrezervno pružate sve ove godine.

Fondacija CURE:

Web: www.fondacijacure.org

Instagram: @fondacijacure

Twitter: @Fondacija_CURE

Facebook: <https://www.facebook.com/fondacijacure/>

YouTube: Fondacija CURE

